

ג. תעסוקה לגברים

צביקה דויטש, משה שנפלד ואורן תירוש

תקציר

ההשתתפות בכוח העבודה של גברים יוצאי החברה החרדית (יוצאים) דומה יחסית לזו של יהודים שאינם חרדים וגבוהה במידה ניכרת מזו של חרדים, ואולם שיעורי האבטלה בקרבם גבוהים יותר. עוד נמצא כי היוצאים הם כרבע מכוח העבודה של בעלי רקע חרדי, גבוה במידה ניכרת משיעורם באוכלוסייה זו. בכל האמור בתחומי העיסוק היוצאים דומים יותר לחרדים.

- בשנת 2022 עמד שיעור התעסוקה בקרב היוצאים על 79% בהשוואה ל-90% בקרב כלל הלא-חרדים כיום ו-50% בקרב חרדים מבית (חרדים בעבר ובהווה). עוד נמצא כי בקרב היוצאים קיימת התאוששות איטית יותר ממשבר הקורונה.
- יוצאים מתאפיינים ברמות אבטלה גבוהות יחסית. בשנים 2021-2022 עמד שיעור מחפשי העבודה מכוח העבודה (שיעור האבטלה) בקרבם על 6.9% בהשוואה ל-3.9% בקרב הלא-חרדים כיום ו-5% בקרב החרדים כיום. שיעור מחפשי העבודה מתוך האוכלוסייה עמד על 5.8% בקרב היוצאים לעומת 3.8% בקרב הלא-חרדים וכ-3% בקרב החרדים.
- היוצאים עובדים בממוצע בהיקפי משרה גבוהים: 86% מהם עבדו בהיקף מלא, שיעור הנמוך אך במקצת מזה של הלא-חרדים (92%) וגבוה במידה ניכרת מזה של החרדים (5%-67%).
- כ-60% מהיוצאים מועסקים במקצועות שדורשים מיומנויות נמוכות ומתאפיינים ברמות שכר נמוכות יחסית (כדוגמת נהגים, מקצועות בתחום הבנייה ומכירות), בהשוואה לכ-35% בקרב חרדים מבית וכלל הלא-חרדים כיום.
- שיעור היוצאים המועסקים בתחומי ההייטק (כ-7%) נמוך מזה שבקרב הלא-חרדים כיום (22%) אך גבוה במקצת משל החרדים מבית (כ-3%).
- היוצאים הם כרבע מכוח העבודה של גברים מרקע חרדי וכמעט שליש מכלל מחפשי העבודה, אך שהם מהווים כ-15% בלבד מקבוצה זו.
- היוצאים נכנסים לשוק העבודה בגיל צעיר יחסית, והחרדים בגיל מבוגר יחסית.

קבוצות ומקורות נתונים

קבוצות

קבוצות משנה

יוצאים - חרדים בעבר ולא בהווה (קיצור ליוצאי החברה החרדית)
חרדים מבית - חרדים בעבר ובהווה
מצטרפים - לא היו חרדים בעבר אבל חרדים בהווה
לא-חרדים - לא חרדים בעבר ובהווה (יהודים)

קבוצות רחבות

כלל בעלי רקע חרדי - כל מי שהיה חרדי בעבר (חרדים מבית + יוצאים)
כלל החרדים כיום - כל מי שחרדי בהווה (חרדים מבית + מצטרפים)
כלל הלא-חרדים כיום - כל מי שאינו חרדי בהווה (לא-חרדים + יוצאים; מוכרים גם כ"יהודים שאינם חרדים")

מקורות הנתונים ושיטות הזיהוי (*)

סקר כוח אדם (סכ"א) של הלמ"ס - לשנים 2016-2022, גברים יהודים ילידי ישראל בני 25-54. הניתוחים המקובצים הם לשנים 2019-2022. זיהוי עבר חרדי: בוגר ישיבות חרדיות לפי דיווח עצמי (שיטת דש"ת); זיהוי הווה חרדי: חרדי לפי הגדרה עצמית (רמת משק הבית).

(*) עוד על השיטות ראו בקיצור בפרק א ובהרחבה בנספח המקוון. למונחי תעסוקה ראו נספח ג-2 בפרק זה.

ג-1 מבוא

בפרק זה מובאים נתונים מייצגים והשוואתיים של מדדי תעסוקה ליוצאי החברה החרדית וקבוצות נוספות, ובכלל זה מגמות במדדי שילוב בכוח העבודה, תחומי עיסוק וניתוח מעמיק של מדדי תעסוקה בקרב בעלי רקע חרדי.

בניגוד לשיעור התעסוקה של הנשים החרדיות, שכבר השיג את היעד הממשלתי לשנת 2030 וקרוב לזה של יהודיות לא-חרדיות, שיעור התעסוקה של הגברים החרדים רחוק מהיעד הממשלתי,¹ והיקף המשרה הממוצע שלהם נמוך במידה ניכרת מזה של יהודים שאינם חרדים. שיעור התעסוקה הנמוך של הגברים החרדים ואיכות התעסוקה שלהם - כפי שבא לידי ביטוי למשל בהיקפי המשרה שלהם ובגובה השכר - יכולים לנבוע מהבדלים תרבותיים וכן מפערי השכלה (ראו פרק ב-7). גם יוצאי החברה החרדית, כבוגרי אותה מערכת חינוך, מתמודדים עם פערי השכלה בשנותיהם הראשונות, ולכן ניכרת חשיבות מיוחדת לניתוח מאפייני התעסוקה שלהם. אך שחסרים מחקרים העוסקים במאפייני תעסוקה הן של יוצאים והן של יוצאות, הצורך להסתמך בנושא תעסוקה, בשל מגבלת הנתונים, על נתוני סקר כוח אדם (סכ"א), אפשר לנו להתעמק בגברים בלבד (על פי שיטת דש"ת נתוני סכ"א מאפשרים לזהות רקע חרדי לגברים בלבד על בסיס לימודים בישיבה).

הפרק מציג נתוני תעסוקה של יוצאים גברים בעיקר בהשוואה לשלוש קבוצות: קבוצת המשנה הנוספת של בעלי רקע חרדי - **חרדים מבית**; ושתי הקבוצות הרחבות המקובלות במדדי התעסוקה ונבדלות ביניהן על בסיס חרדיות בהווה: **כלל החרדים כיום** (מי שפעמים רבות מכונים "חרדים") ו**כלל הלא-חרדים כיום** (מי שבדרך כלל מכונים "יהודים שאינם חרדים"). לעיתים יתייחס הניתוח גם לקבוצה הרחבה של **כלל בעלי רקע חרדי**.

חלק ג-2 מציג מדדי שילוב בכוח העבודה (שיעור השתתפות בכוח העבודה ותעסוקה, מדדי אבטלה והיקפי משרה); חלק ג-3 את תחומי העיסוק העיקריים של היוצאים, בין היתר בהייטק; וחלק ג-4 מתמקד בתעסוקה של בעלי רקע חרדי בחלוקה לפי חרדיות כיום - יוצאים וחרדים מבית. בסעיף הלוחות מובאים נתונים נוספים.

1. על פי החלטת ממשלה 198 היעד הממשלתי הוא 65% לגברים חרדים ו-81% לנשים חרדיות עבור בני 25-66 (הממשלה ה-36, 2021). בשלושת הרבעונים הראשונים של 2023 עמד שיעור התעסוקה העדכני של חרדיות כיום על 81% ועל 83.3% בקרב לא-חרדיות כיום. בקרב גברים עמד שיעור התעסוקה על 55% בקרב חרדים כיום ועל 87% בקרב לא-חרדים כיום (למ"ס, 2023א).

ג-2. מדדי שילוב בכוח העבודה

ג-2.1 השתתפות בכוח העבודה ותעסוקה

ההשתלבות בשוק התעסוקה נבחנה באמצעות שני המדדים הנפוצים: **שיעור התעסוקה ושיעור ההשתתפות בכוח העבודה**. המדד הראשון מתייחס רק למועסקים, והמדד השני כולל גם את מחפשי העבודה (להגדרות ראו נספח ג-2).

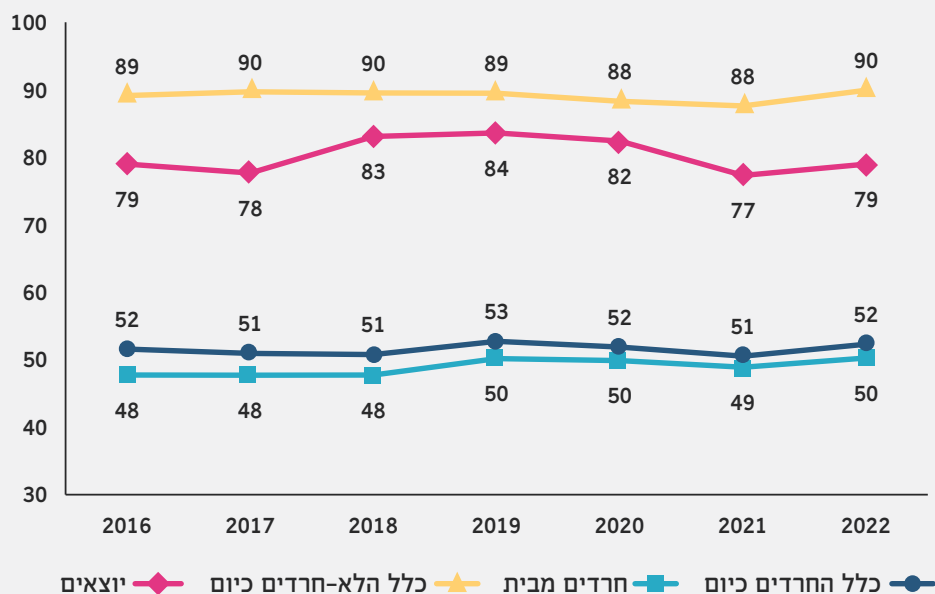
שיעור התעסוקה כולל במניין המועסקים את מי שעבד בשבוע האחרון שעה אחת לפחות (מועסק בפועל) וכן את הנעדרים זמנית מעבודתם (למשל בשל מילואים, חופשה או חופשה ללא תשלום [חל"ת], ראו נספח ג-2). שימוש כזה בנתונים מצייר בדרך כלל תמונה טובה של שיעור התעסוקה, שכן היעדרות זמנית מעבודה אינה מעידה על חוסר תעסוקה. עם זאת בשנות הקורונה (2020-2021), בשל השכיחות הגבוהה של מועסקים שהיו בחל"ת, התייחסות לנעדרים זמנית כאל מועסקים אינה מספקת תמונת מצב אמיתית של שיעור התעסוקה², ולכן נעשה ניתוח גם של מדד שלישי - **שיעור התעסוקה בפועל**, שאינו כולל במניין המועסקים את הנעדרים זמנית מעבודתם.

תחילה מוצגות מגמות בשיעור התעסוקה של היוצאים לשנים 2016-2022 בהשוואה לשלוש קבוצות: חרדים מבית, כלל החרדים כיום וכלל הלא-חרדים כיום. לאחר מכן מוצגים שלושת המדדים - שיעור התעסוקה, שיעור ההשתתפות בשוק העבודה ושיעור התעסוקה בפועל - לכל קבוצה וקבוצה בנפרד כדי לבחון את ההתאוששות לאחר שנות הקורונה.

כמתואר בתרשים ג-1, במשך כל התקופה עמד שיעור התעסוקה של כלל הלא-חרדים כיום על כ-90%, כשבשנות הקורונה נרשמה ירידה קלה בלבד. שיעור תעסוקת היוצאים בשנים 2018-2020 עמד על 82%-84%, כשלפני תקופה זו ואחריה היה השיעור נמוך במעט ועמד על 77%-79%³. בקרב החרדים - חרדים מבית וכלל החרדים כיום - היה שיעור התעסוקה נמוך במידה ניכרת: רק כ-50% מועסקים, עם דמיון רב בין שתי הקבוצות.

שיעור התעסוקה של יוצאים עומד על כ-80% בהשוואה ל-90% בקרב לא-חרדים וכ-50% בקרב החרדים

תרשים ג-1 | מגמות בשיעורי התעסוקה (%)

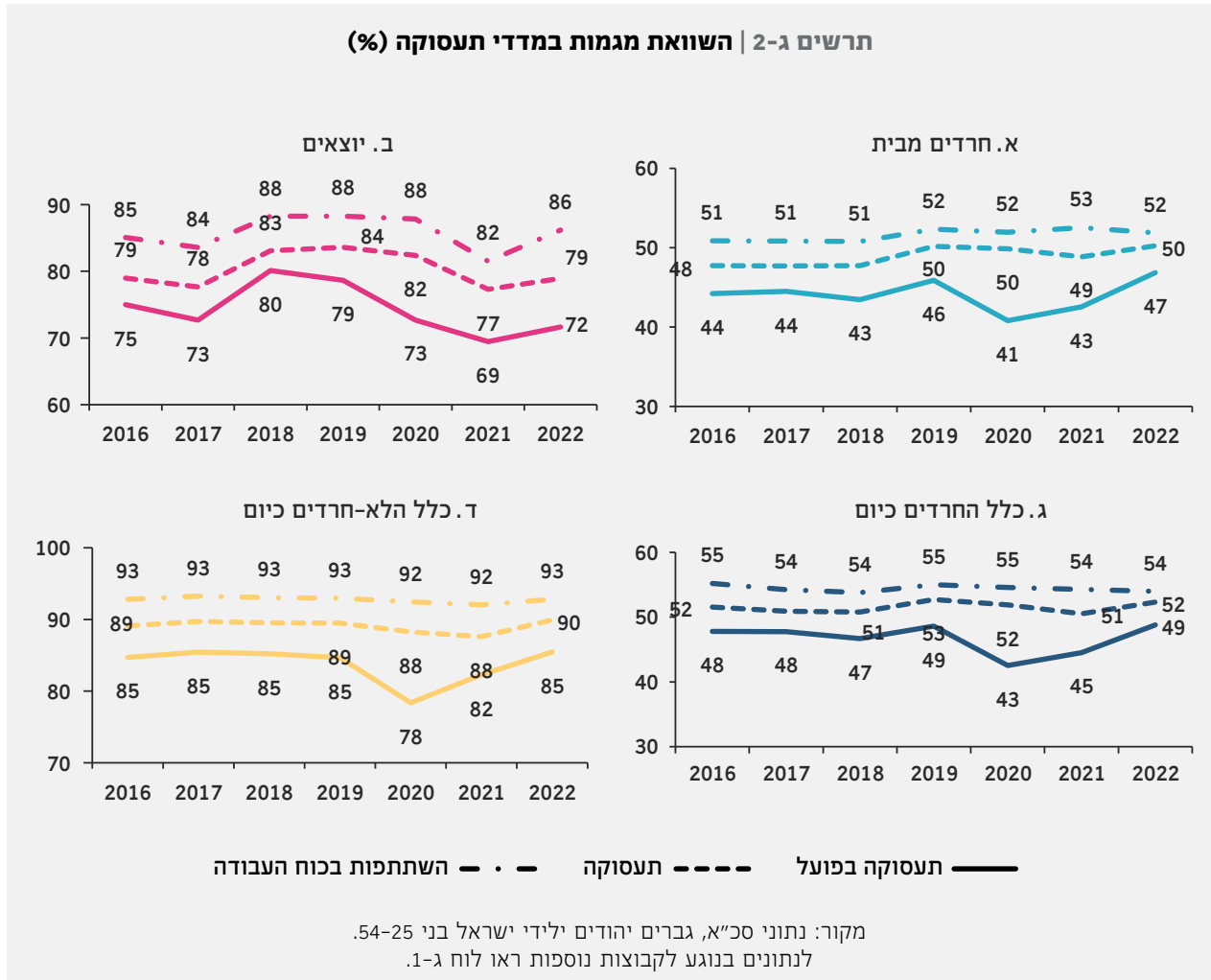

מקור: נתוני סכ"א, גברים יהודים ילידי ישראל בני 25-54. לנתונים בנוגע לקבוצות נוספות ראו לוח ג-1.

2. אחדים מהפרסומים על בסיס סקר כוח אדם של הל"מ נקטו גישות שונות להתמודדות עם תקופת הקורונה, מה שעלול ליצור רושם של חוסר התאמה בשנים 2020-2021.

3. הסבר אפשרי לנתוני השנים 2017-2018 קשור לייצוג החריג של בני 35-54 בקרב היוצאים בשנים אלו (להרחבה ראו בנספח המקוון).

הירידה בשיעורי התעסוקה בקרב היוצאים בתקופה שלאחר הקורונה (2020-2021) בהשוואה לזו שלפניה (79% בשנת 2022 לעומת 84% ב-2019), עשויה להעיד כי הם התאוששו מהמשבר לאט יחסית, כפי שבא לידי ביטוי גם בתרשים ג-2, המשווה את שיעור התעסוקה, שיעור השתתפות בכוח העבודה ושיעור התעסוקה בפועל בכל קבוצה וקבוצה.

בסוף 2022 כל מדדי התעסוקה של היוצאים עדיין לא חזרו לרמתם מלפני משבר הקורונה

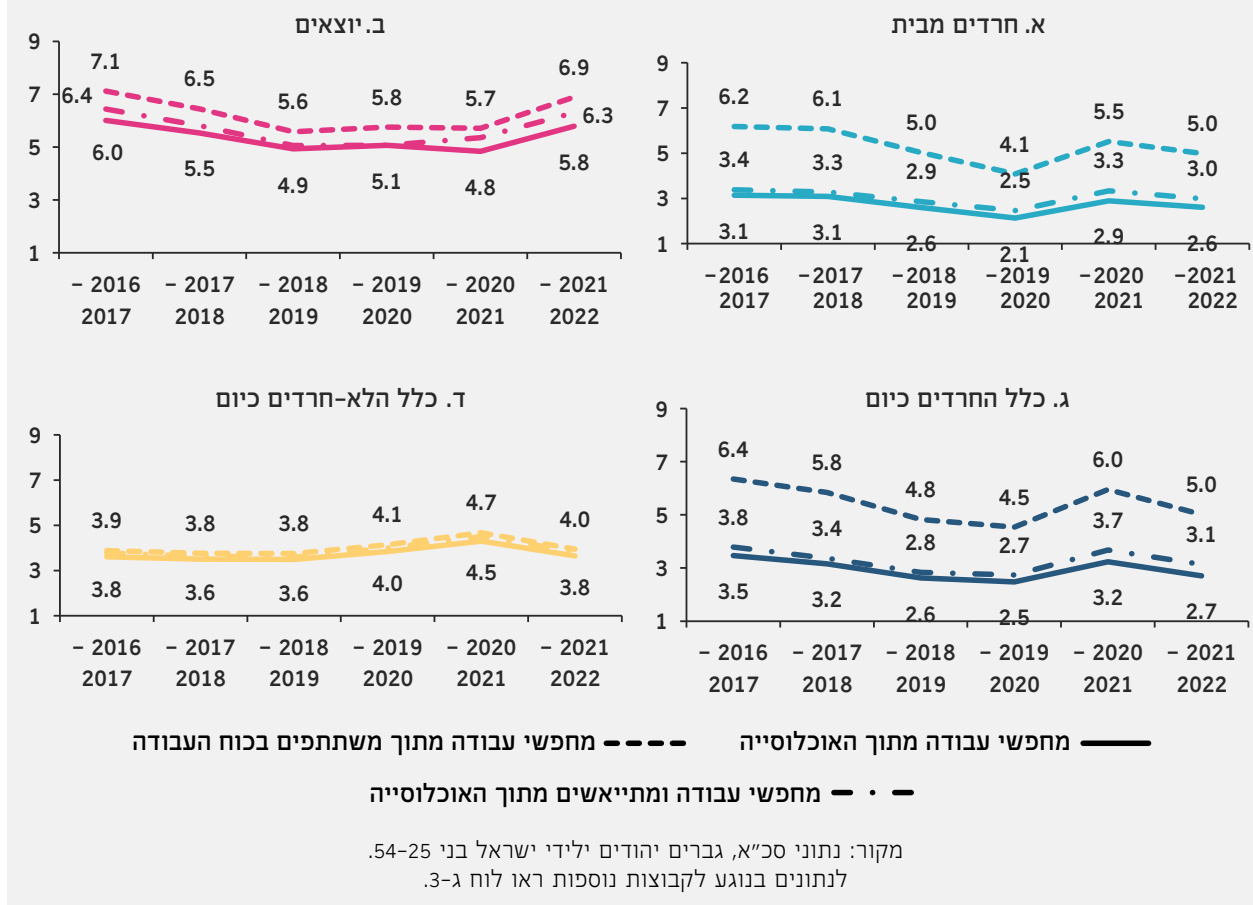
בכל הקבוצות, למעט בקרב היוצאים, נמצאה יציבות בשיעור ההשתתפות בכוח העבודה גם בתקופת הקורונה. בקרב היוצאים לעומת זה נרשמה בשנת 2021 ירידה חד-פעמית (82%), כשבשנת 2022 חזר השיעור לרמות של לפני תקופת הקורונה (כ-86%). ייתכן שהירידה היא תוצאה של עלייה חד-פעמית בשיעור המתיאשים מחיפוש עבודה בתקופת הקורונה. מכל מקום, בשל מספר התצפיות המוגבל בקרב היוצאים לא ניתן לשלול כי תנודה זו בשנת 2021 מקורה בטעות סטטיסטית. בתקופת הקורונה (בעיקר שנת 2020) נרשמה בכל הקבוצות ירידה בשיעור התעסוקה בפועל שנגרמה בשל הגידול במועסקים שיצאו לחל"ת, אך בניגוד לשאר הקבוצות, שבהן בשנת 2022 חזר שיעור התעסוקה בפועל לרמות שלפני הקורונה, בקרב היוצאים נשאר שיעור זה נמוך יחסית גם ב-2022.

ג-2.2 אבטלה (מחפשי עבודה)

מחפש עבודה (מובטל או "בלתי-מועסק") הוא לא-מועסק שחיפש עבודה באופן פעיל בארבעת השבועות האחרונים (ראו נספח ג-2). הנמנים עם קבוצה זו מעוניינים להשתלב בשוק העבודה ומוכנים להשקיע בכך מאמץ. את שיעור האבטלה מקובל להגדיר כשיעור מחפשי עבודה מתוך כלל המשתתפים בכוח העבודה (מועסקים ומחפשי עבודה). מדד זה מייצג את שיעורם של אלה שמעוניינים אבל אינם מצליחים להשתלב בשוק התעסוקה.

בשל שיעורם הנמוך של הגברים החרדים המשתתפים בכוח העבודה, השוואת שיעור האבטלה מתוך כוח העבודה בקרבם לקבוצות אחרות אינה נותנת תמונה השוואתית מלאה, שכן השתתפותם הנמוכה בשוק העבודה מגדילה את שיעור האבטלה. לצורך השלמת התמונה, אנו מציגים אפוא גם ניתוח של שיעור מחפשי העבודה מתוך כלל האוכלוסייה (משתתפים ולא משתתפים בכוח העבודה), וכן ניתוח של שיעור המתייאשים מחיפוש עבודה מתוך כלל האוכלוסייה (ראו נספח ג-2).

תרשים ג-3 | השוואת מגמות של מדדי אבטלה (מוצג כממוצע נע, %)

כמפורט בתרשים ג-3, במבט על פני ציר הזמן רמות האבטלה הגבוהות ביותר הן בקרב היוצאים, בייחוד בהיבט של שיעור מחפשי העבודה מתוך כלל האוכלוסייה, ולא רק מתוך המשתתפים בכוח העבודה. עד השנים 2019-2020 נרשמה בכל הקבוצות יציבות או ירידה בשיעורי האבטלה, ניכרת עלייה. לאחר הקורונה נרשמה ירידה בשיעורי האבטלה ובקרב החרדים ובקרב כלל הלא-חרדים כיום, ואילו בקרב היוצאים נרשמה עלייה ניכרת. בשנים 2021-2022 עמד שיעור האבטלה בקרב היוצאים על 6.9%, לעומת 4% בקרב כלל הלא-חרדים כיום ו-5% בקבוצות החרדים.

בקרב היוצאים היה שיעור מחפשי העבודה מתוך האוכלוסייה כ-5% לפני הקורונה ו-5.8% בשנים 2021-2022, בהשוואה ל-3% ופחות בקרב החרדים (בשתי הקבוצות). משמעות ממצא זה היא כי אף ששיעור התעסוקה בקרב היוצאים גבוה במידה ניכרת משיעור התעסוקה בקרב החרדים, פוטנציאל שיפור התעסוקה שלהם גבוה

בשנתיים האחרונות עלה שיעור האבטלה בקרב היוצאים, והוא גבוה הן בהשוואה ללא-חרדים והן בהשוואה לחרדים

שיעור מחפשי העבודה מתוך האוכלוסייה סייח בקרב היוצאים הוא הגבוה ביותר, נתון המלמד על פוטנציאל שיפור התעסוקה שלהם

עוד יותר, כל עוד לא תגדל נכונותם של החרדים להשתתף בכוח העבודה.

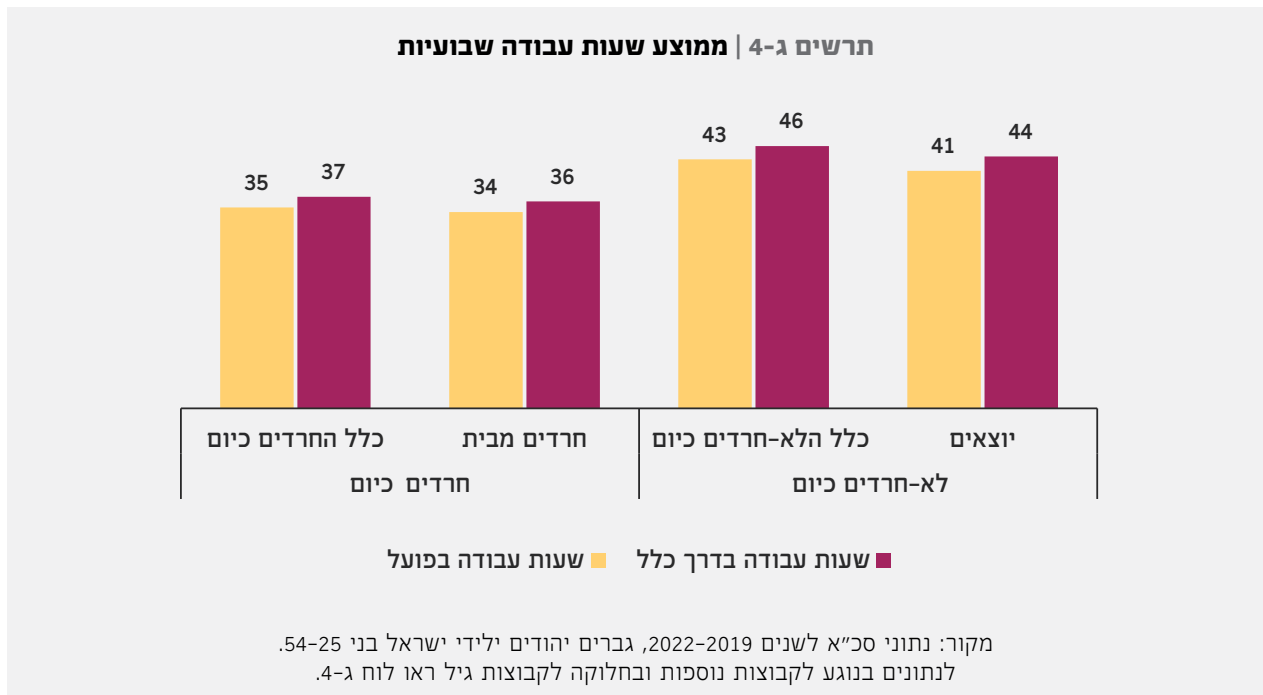
יש לסייג ולומר כי האומדנים בקרב היוצאים מושפעים יותר מטעויות דגימה בשל מספר התצפיות הנמוך יחסית בקרבם. מכל מקום, נתונים אלו עקביים עם נתוני עבר, שכן שיעורי האבטלה בקרב היוצאים גבוהים, ונראה כי תהליכי החזרה שלהם לשוק העבודה איטיים מעט יותר, כפי שהשתקף גם בהשתקמות האיטית של שיעור התעסוקה לאחר שנות הקורונה. יש לציין כי עלייה באבטלה בשנת 2022 נרשמה גם בקרב גברים ערבים, כך שייתכן שקבוצות שנפגעו יותר בקורונה גם התאוששו לאט יותר (ראו נספח ג-1, תרשים ג-נ-1).

ג-2.3 היקף המשרה

היקפי המשרה של המועסקים נמדדו באמצעות ניתוח של ממוצע שעות העבודה השבועיות ושיעור המועסקים שבדרך כלל עובדים בהיקף מלא. ממוצע שעות העבודה השבועי חושב על פי שתי הגדרות: ממוצע שעות העבודה השבועיות בדרך כלל - המתייחס לשעות עבודה שבועיות בדרך כלל בקרב כלל המועסקים (מועסקים בפועל ונעדרים זמנית מהעבודה); וממוצע שעות העבודה השבועיות בפועל - המתייחס לממוצע שעות העבודה בשבוע האחרון בקרב המועסקים בפועל בלבד. היקף עבודה מלא בדרך כלל חושב בשתי דרכים: על פי הגדרת הלמ"ס - 35 שעות שבועיות ויותר; ועל פי הגדרת ה-OECD - 30 שעות שבועיות ויותר (להגדרות ראו נספח ג-2). מדד זה מתייחס לשעות עבודה שבועיות בדרך כלל בקרב כלל המועסקים.

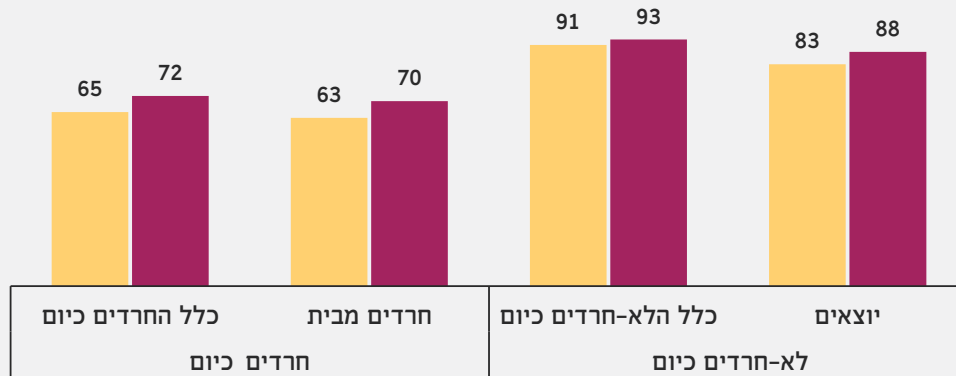
ככלל היוצאים עובדים בהיקפי משרה הנמוכים רק במעט מאלה של לא-חרדים וגבוהים מאלה של החרדים (תרשים ג-4). בממוצע היוצאים עובדים בדרך כלל 44 שעות שבועיות - דומה ל-46 שעות בקרב כלל הלא-חרדים כיום, וגבוה מ-36-37 בקרב החרדים (שתי הקבוצות). פער דומה קיים גם בממוצע שעות העבודה בשבוע האחרון בקרב המועסקים בפועל: 41 שעות שבועיות בקרב היוצאים, 43 שעות בקרב כלל הלא-חרדים כיום, ו-34-35 בקבוצות החרדים.

היוצאים עובדים בהיקפי משרה דומים לאלה של לא-חרדים, הגבוהים מאלה של החרדים

בחינה של שיעור המועסקים בדרך כלל בהיקף עבודה מלא (תרשים ג-5) מעלה כי על פי הגדרת הלמ"ס (עובדים 35 שעות שבועיות לפחות) 83% מהיוצאים ו-91% מקרב הלא-חרדים כיום עובדים בהיקף מלא בהשוואה ל-63%-65% מקרב החרדים. פער דומה נמצא כשמשווים את הנתונים על פי הגדרת ה-OECD (עובדים 30 שעות ויותר): 88% מקרב היוצאים ו-93% מקרב הלא-חרדים כיום עובדים בהיקף מלא בהשוואה ל-70%-72% מקרב החרדים.

תרשים ג-5 | היקף עבודה מלא בדרך כלל - שיעור העובדים 30 ו-35 שעות שבועיות לפחות

■ 30 שעות לפחות (הגדרת ה-OECD) ■ 35 שעות לפחות (הגדרת ה"מ"ס)

מקור: נתוני סכ"א לשנים 2019-2022, גברים יהודים ילידי ישראל בני 25-54. לנתונים בנוגע לקבוצות נוספות ובחלוקה לקבוצות גיל ראו לוח ג-4.

ג-3 תחומי עיסוק

בחלק זה מוצגים תחומי העיסוק של היוצאים בהשוואה לקבוצות אחרות. בסעיף ג-3.1 מוצגות התפלגויות של **משלחי היד וענפי הכלכלה** (ראו הגדרות בנספח ג-2) שציינו המשיבים לסקר כוח אדם בשנים 2019-2022. הנתונים מוצגים גם בנוגע לאלו שבזמן הסקר לא היו מועסקים בתנאי שהיו מועסקים בשנתיים שקדמו לסקר ודיווחו על המקצוע ועל הענף הכלכלי שבו הועסקו.⁴ בסעיף ג-3.2 מוצגים שיעורי המועסקים בענפי הכלכלה ובמשלחי היד בתחום ההייטק (לרשימת ענפי הכלכלה ומשלחי היד שסווגו כהייטק ראו לוחות ג-1 ו-ג-2 בנספח ג-2).

ג-3.1 מקצועות המועסקים

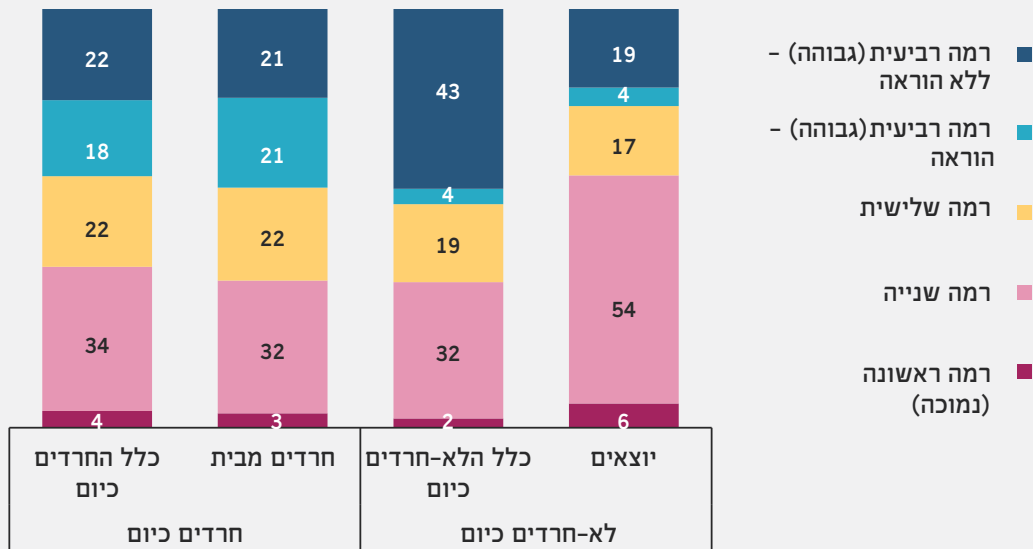
בשלב הראשון חולקו משלחי היד לשבעה מקצועות עיקריים בהתאם לחלוקת המקצועות לפי השכר הממוצע של ה"מ"ס (ראו תרשים ג-1 ו-ג-2 בנספח ג-1). עם זאת, מכיוון שאצל החרדים שיעור גבוה מועסק בהוראה, המוגדרת כמקצוע אקדמי אך שהוראה בישיבות איננה מצריכה הכשרה אקדמית, פוצלה הקטגוריה משלח יד אקדמי לשתי קטגוריות: משלח יד אקדמי - ללא הוראה, ומשלח יד אקדמי - הוראה (בסך הכול שמונה קטגוריות). לצד חלוקה זו מוצגים משלחי היד בסיווג לארבע רמות המיומנות הנדרשות במשרה (ראו נספח ג-3). גם בניתוח זה הוראה, ששייכת לרמת המיומנות הגבוהה, פוצלה ומוצגת בנפרד.

השוואה לפי רמת המיומנות הנדרשת במקצוע (תרשים ג-6) מעלה כי 60% מהיוצאים עוסקים במקצועות שמשתייכים לשתי הרמות הנמוכות, לעומת 35%-38% מקרב החרדים העוסקים במקצועות כאלה ו-34% מכלל הלא-חרדים כיום. שיעור היוצאים בעלי משלח יד ברמת המיומנות הגבוהה שאינה הוראה עומד על 19%, דומה לשיעור בקרב החרדים (21%), ונמוך בהרבה מהשיעור בקרב הלא-חרדים כיום (43%).

קרוב לשני שלישים מהיוצאים מועסקים במקצועות שדורשים מיומנויות נמוכות ומתאפיינים בשכר נמוך, בהשוואה לכשליש מהחרדים ומהלא-חרדים

4. בהנחה שבתקופת הקורונה לא הייתה הירידה בתעסוקה אחידה בכל המקצועות, הצגה זו מאפשרת להציג באופן מהימן יותר את התפלגות המקצועות בתקופה שכוללת את שנות הקורונה.

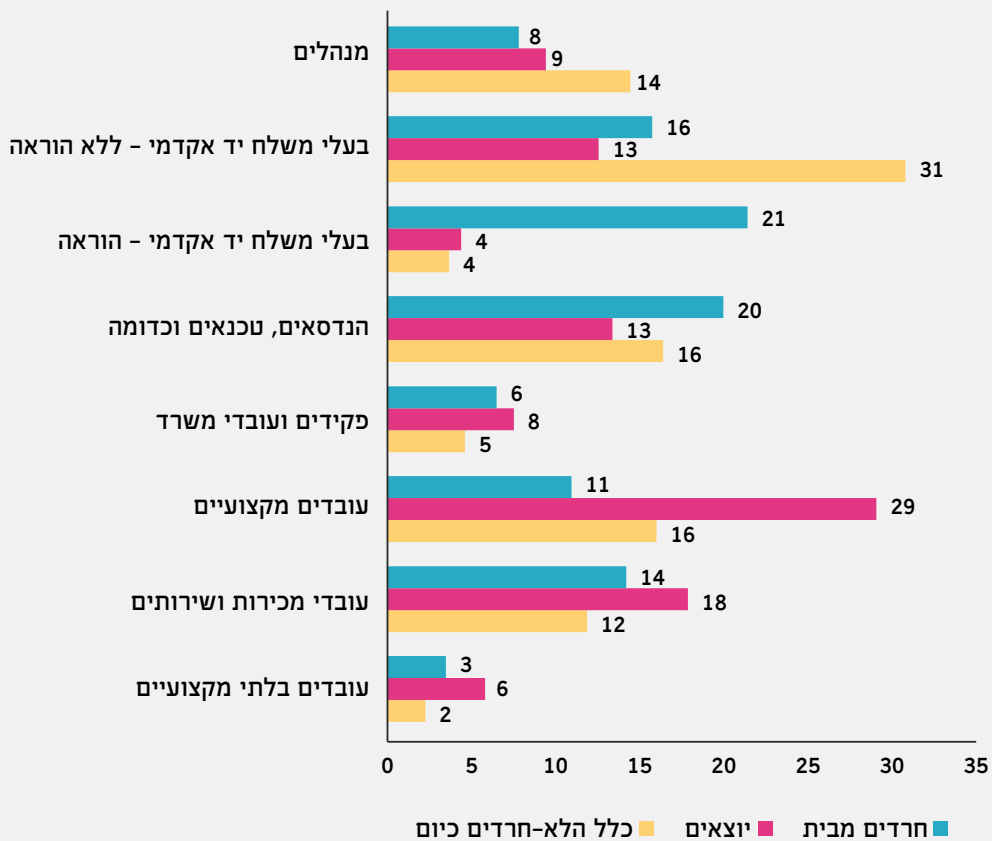
תרשים ג-6 | התפלגות המועסקים לפי רמת המיומנות הנדרשת במקצוע (%)

מקור: נתוני סכ"א לשנים 2019-2022, גברים יהודים ילידי ישראל בני 25-54 שהיו מועסקים בשנתיים שקדמו לסקר ודיווחו על משלה יד.

תרשים ג-7 מציג התפלגות של שבעה משלחי יד עיקריים, כשמשלח היד האקדמי מפוצל לשניים: אקדמי - ללא הוראה; ואקדמי - הוראה (כל שמונה העמודות מסתכמות ב-100%).

תרשים ג-7 | משלחי יד לפי קבוצות אוכלוסייה (%)

מקור: נתוני סכ"א לשנים 2019-2022, גברים יהודים ילידי ישראל בני 25-54 שהיו מועסקים בשנתיים שקדמו לסקר ודיווחו על משלה יד.
לנתונים בנוגע לקבוצות נוספות ובפירוט נרחב ראו לוח ג-5. לנתונים על המועסקים לפי ענפי הכלכלה ראו לוח ג-6.

משלחי היד ממוינים לפי ממוצע השכר בהם (לגברים) - המיון הוא מלמעלה למטה. לדוגמה, ממוצע השכר של מנהלים הוא הגבוה ביותר, ולכן משלחי יד אלו ממוקמים גבוה על ציר ה-y, ואילו משלחי יד בלתי מקצועיים, שממוצע השכר בהם הוא הנמוך ביותר, מוקמו נמוך יותר (לממוצעי השכר לגברים במשלחי היד השונים בשנת 2020, ראו תרשים ג-1 ו-2 בנספח ג-1). הצגה זו ממחישה כי רבים מהיוצאים מועסקים במשרות שממוצע השכר המשולם בהן נמוך. כך למשל כ-53% מהיוצאים עוסקים במשלחי יד שבהם השכר הממוצע בשנת 2020 היה פחות מ-10,000 ש"ח (עובדים בלתי מקצועיים, עובדי מכירות ושירותים ועובדים מקצועיים), יותר משיעורם בקרב חרדים מבית וכלל הלא-חרדים כיום (28%-30% בשתי הקבוצות).

לעומת זאת, כשמדובר במשלח יד אקדמי שאינו הוראה, שיעור היוצאים העוסקים בו (13%) דומה לזה של חרדים מבית (16%), ונמוך מזה של כלל הלא-חרדים כיום (31%). היבט זה קשור לשיעורים הנמוכים של בעלי השכלה גבוהה בקרב היוצאים (ראו פרק ב-7). במקצועות ההוראה התמונה משתנה: בקרב חרדים מבית שיעור המועסקים בהוראה הוא הגבוה ביותר (21% - הקטגוריה הנפוצה ביותר), בהשוואה לכ-4% בקרב היוצאים וכלל הלא-חרדים כיום. מהניתוח גם עולה כי כ-29% מהיוצאים עוסקים במשלחי יד מקצועיים כלליים (למשל נהגים ומקצועות בתחום הבנייה) וכן במכירות (18%) (לפירוט מורחב של משלחי יד ראו לוח ג-5 בסעיף לוחות).

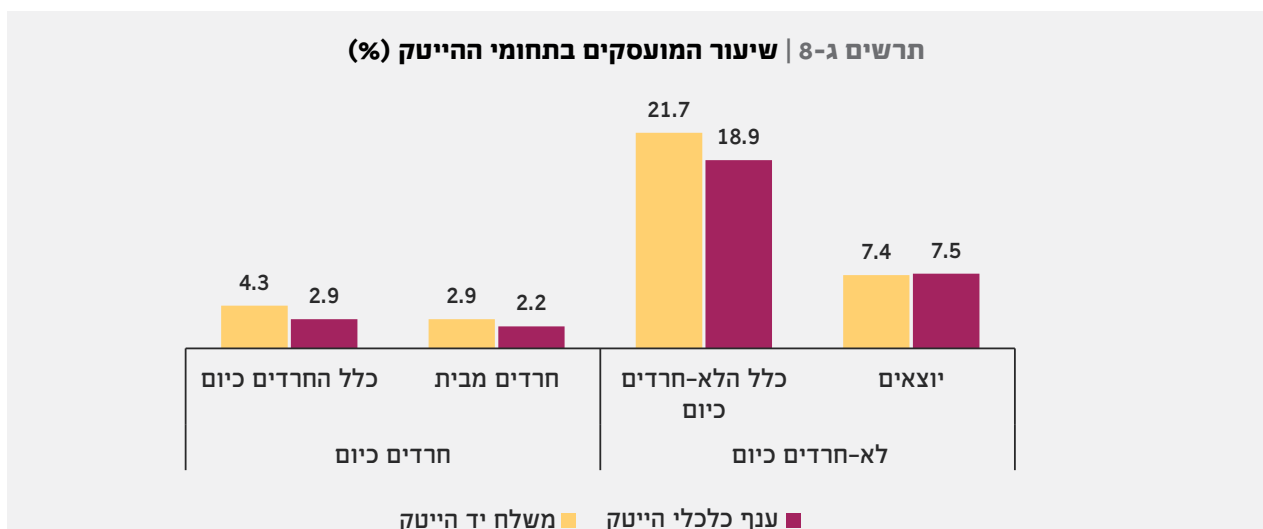
לסיכום, היוצאים מאופיינים בשיעור גבוה יחסית של מועסקים בעבודות פיזיות ובמקצועות שאינם דורשים הכשרה אקדמית, בקרב החרדים בולט העיסוק בהוראה, והמאפיינים של שתי קבוצות אלה שונים מאלו של לא-חרדים.

ג-3.2 תעסוקה בהייטק

רמות ההשתלבות של היוצאים בעסקים שבתחומי ההייטק ובמקצועות הייטק (להגדרות ראו נספח ג-2), נמוכות בהשוואה לאלה שבקרב הלא-חרדים וגבוהות אך במקצת מאלה שבקרב החרדים.

כעולה מתרשים ג-8, בשנים 2019-2022 רק 7.4% מהיוצאים הועסקו במשלחי יד הקשורים להייטק - שיעור הנמוך במידה ניכרת מזה שבקרב כלל הלא-חרדים כיום (21.7%), גבוהה במקצת מהשיעור בקרב כלל החרדים כיום (4.3%) ובמידה רבה יותר מהשיעור בקרב חרדים מבית (2.9%)⁵. שיעור היוצאים שהשתלבו בענפי כלכלה של ההייטק זהה למדי לשיעורם של בעלי משלח יד הייטק, בהשוואה לחרדים וללא-חרדים, שבקרבם השיעור נמוך במקצת.

בקרב היוצאים שיעור המועסקים בהייטק נמוך משיעורם בקרב לא-חרדים וגבוה במקצת משיעורם בקרב החרדים

מקור: נתוני סכ"א לשנים 2019-2022, גברים יהודים ילידי ישראל בני 25-54 שהיו מועסקים בשנתיים שקדמו לסקר ודיווחו על משלח יד - בהתאמה למדד ענף כלכלי ומשלח יד. לנתונים בנוגע לקבוצות נוספות ובחלוקה לפי קבוצות גיל ראו לוח ג-7.

5. נתונים אלו שונים מהנתונים שפורסמו ביוצאים עם נתונים 2022 (דו"ש ואחרים, 2022) ולפיהם רמות ההשתלבות של היוצאים דומות לאלו של חרדים מבית. ייתכן שהייתה עלייה בשיעור המועסקים בהייטק, אך סביר שהמקור להבדל בין התקופות נגרם בחלקו בשל טעויות סטטיסטיות או טעות סיווג היוצאים בגילים המבוגרים (ראו עוד בנספח המקוון).

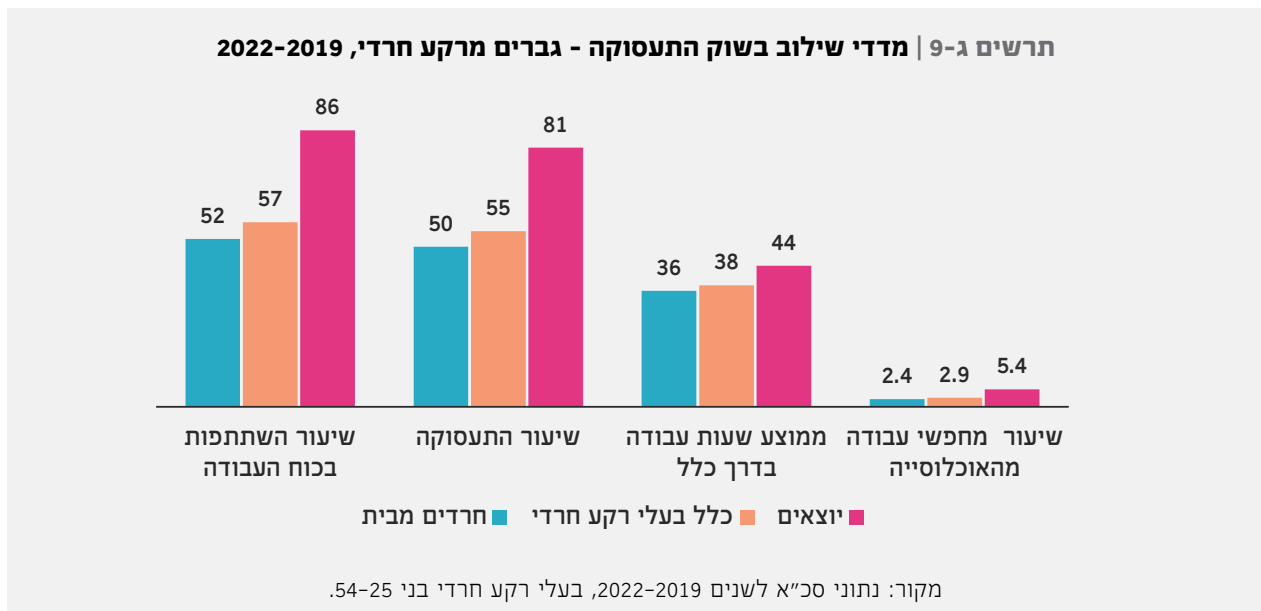
הן היוצאים והן החרדים והן החרדים מבית הם בוגרי ישיבות חרדיות, שבהיעדר לימודי ליבה מתמודדים עם פערי השכלה ועם מחסור במיומנויות שנדרשות להשתלבות בהייטק, בעיקר אנגלית ומתמטיקה. אך שסביר להניח כי פערי השכלה אלה הם הסיבה להשתלבות הנמוכה בהייטק בשתי הקבוצות, נראה כי היוצאים משתלבים בתחומים אלה בשיעורים גבוהים יותר. ייתכן שהשתלבות בשוק העבודה בגיל צעיר יחד עם נכונות לעבוד בהיקפי משרה גבוהים יותר (ראו דיון לעיל בסעיף ג-2.3), תורמים להשתלבותם של היוצאים במקצועות אלה.

ג-4 תעסוקה של בעלי רקע חרדי בחלוקה לפי חרדיות בהווה

הנתונים שהוצגו בסעיף ג-2 השוו לאורך זמן את מידת ההשתלבות בכוח העבודה של יוצאים בהשוואה ללא-חרדים ולחרדים כיום. מהנתונים עלה כי במכלול ההיבטים של השתתפות בשוק העבודה היוצאים דומים ללא-חרדים יותר מאשר לחרדים בכלל ולחרדים מבית בפרט. לממצאים אלה שתי משמעויות עקיפות: האחת - היוצאים דוחפים כלפי מעלה את מדדי התעסוקה של כלל הגברים מרקע חרדי, כלומר בוגרי ישיבות חרדיות; האחרת - ייצוג היוצאים בכוח העבודה של בעלי רקע חרדי ושעות העבודה שהם מייצרים גבוה מחלקם היחסי בקבוצה. סעיף ג-4.1 יציג נתונים אלו ישירות באמצעות ניתוח של כמה מדדי תעסוקה לשנים 2019-2022 בקרב כלל הגברים מרקע חרדי בחלוקה ליוצאים ולחרדים מבית, וכן באמצעות חישוב של שיעור היוצאים מקרב כלל הגברים מרקע חרדי במדדים אלו. סעיף ג-4.2 יתעמק במגמות תעסוקה לפי קבוצות גיל.

ג-4.1 שיעור היוצאים מתוך כוח העבודה של גברים מרקע חרדי

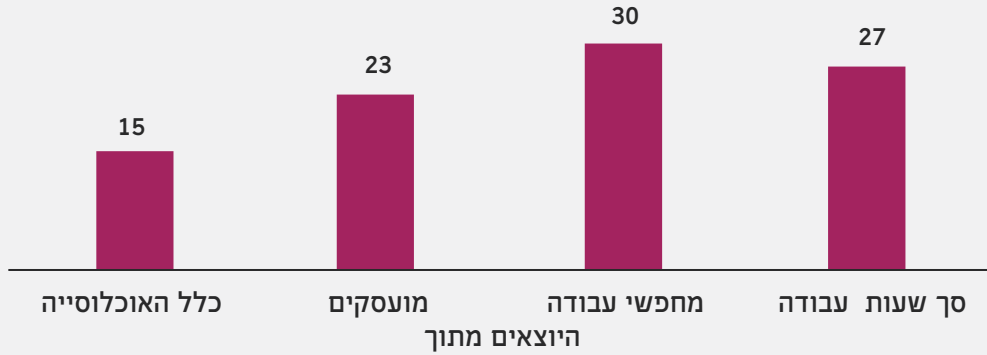
בשנים 2019-2022 עמד שיעור התעסוקה בקרב היוצאים על 81% ובקרב חרדים מבית על 50% בלבד (תרשים ג-9). בממוצע עמד שיעור התעסוקה בקרב כלל הגברים מרקע חרדי על 55%. שיעור מחפשי העבודה מתוך כלל האוכלוסייה עמד על 5.4% בקרב היוצאים ועל 2.4% בקרב חרדים מבית, ובממוצע עמד שיעור מחפשי העבודה מתוך כלל הגברים מרקע חרדי על 2.9%. ממצאים דומים עלו גם בשיעור ההשתתפות בכוח העבודה וממוצע שעות העבודה בדרך כלל של המועסקים.

ניתוח חלקם היחסי של היוצאים מתוך קבוצות אלה (תרשים ג-10) מעלה כי היוצאים היוו 23% מקרב כלל המועסקים מרקע חרדי, ו-30% מקרב כלל הגברים מרקע חרדי המחפשים עבודה. כשמסקלים את שעות העבודה של המועסקים עולה כי סך שעות העבודה של היוצאים הוא 27% מכלל שעות העבודה של גברים מרקע חרדי.

היוצאים הם כרבע מכוח העבודה של גברים מרקע חרדי, אף ששיעורם כ-15% בלבד מקבוצה זו

תרשים ג-10 | שיעור היוצאים מתוך כוח העבודה - גברים מרקע חרדי, 2019-2022

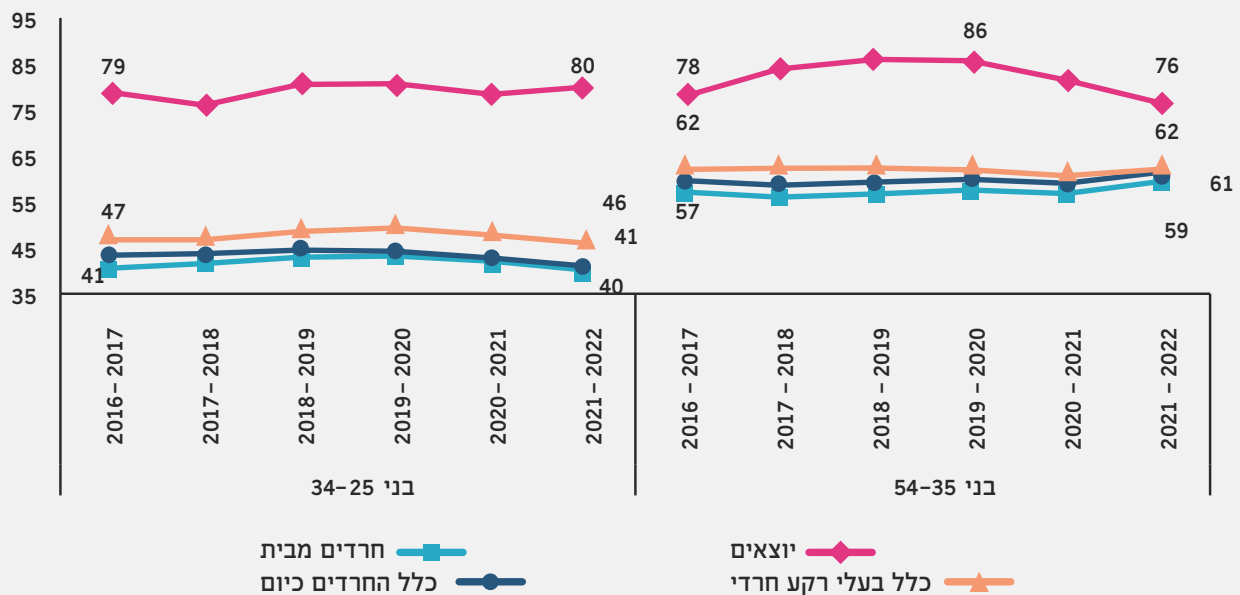
מקור: נתוני סכ"א, בני 25-54.

ג-4.2 מגמות תעסוקה בחלוקה לפי קבוצות גיל

סעיף זה משווה מגמות בשיעור התעסוקה ובהשתתפות בכוח העבודה של גברים מרקע חרדי בחלוקה לשתי קבוצות גיל: צעירים (בני 25-34) ומבוגרים (בני 35-54), וכן מציג ניתוח של שיעור המועסקים בהיקף משרה מלא לפי שתי קבוצות הגיל הללו.

ככלל צעירים חרדים משתלבים בשוק העבודה בשיעורים הנמוכים אך מהשיעורים הנמוכים של חרדים מבוגרים, נתון שנשוי ללמד על הצטרפות לשוק העבודה בשלב מאוחר יותר. כך למשל בשנים 2021-2022 עמד שיעור התעסוקה בקרב חרדים מבית צעירים על 40% בהשוואה ל-59% בקרב המבוגרים (תרשים ג-11). פער דומה נמצא בקרב כלל החרדים כיום (41% מול 61%). לאורך זמן היה פער זה יציב יחסית, ואף רשם ירידה קלה בשנים 2021-2022 (הירידה בשנים אלו מצויה כשבדקים נתונים ברמה שנתית, ולא כמומצע נע לשנתיים).⁶

תרשים ג-11 | שיעור התעסוקה בחלוקה לפי גיל

מקור: נתוני סכ"א, גברים יהודים ילידי ישראל בני 25-54. לנתונים בנוגע לקבוצות נוספות ראו לוח ג-2.

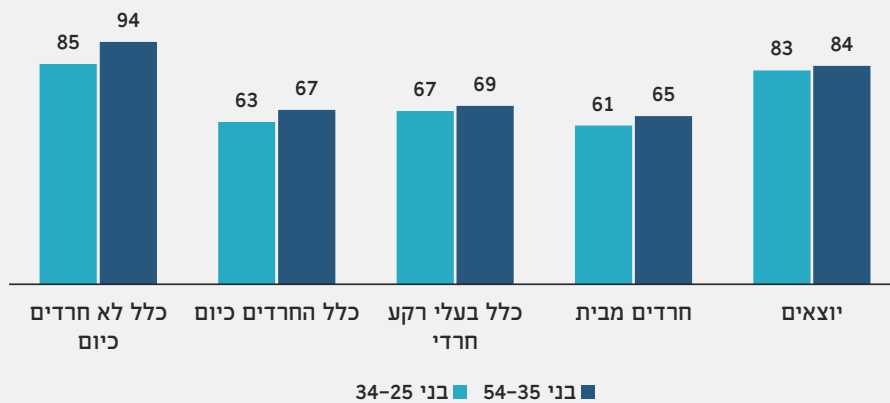
6. ירידה זו שונה מהעלייה שדווח בפרסום של משרד העבודה (2023א). סביר שההבדל הוא בשוני בהגדרה של מועסק בתקופת הקורונה, כמו שניתן ללמוד מדוח התעסוקה 2022 של משרד העבודה (הרפז, 2023), שבו קיימת הגדרה שונה למועסק בתקופה שבין מרץ 2020 ליוני 2022.

היוצאים נכנסים לשוק העבודה בגיל צעיר יחסית, והחרדים מבית בגיל מבוגר יחסית

בקרב היוצאים הצעירים היה שיעור התעסוקה לאורך זמן בסביבות 80%, ובקרב המבוגרים בין 76% ל-78.6% בשל התנודתיות לא ניתן להציג אומדן מדויק לשנה נתונה. מכל מקום, על תרומתם של היוצאים לרמות התעסוקה של גברים מרקע חרדי אפשר ללמוד מכך ששיעור התעסוקה של גברים מרקע חרדי גבוה משל חרדים מבית - אצל הצעירים בכ-6 נקודות אחוז ואצל המבוגרים ב-3-4 נקודות אחוז. פער זה נוצר בשל שיעור התעסוקה הגבוה יותר בקרב היוצאים.

היבט נוסף בממצאים אלו הוא שמשקלם של היוצאים בקרב גברים מרקע חרדי שהשתלבו בשוק התעסוקה בגיל צעיר גבוה מהשיעור שהוצג בסעיף הקודם, ללא חלוקה על פי גיל. גם מהשוואה של שיעור המועסקים בהיקף מלא (35 שעות ויותר) לפי קבוצות גיל (תרשים ג-12) עולה כי הוא גבוה בקרב יוצאים ובקרב לא-חרדים ונמוך בקרב החרדים.

תרשים ג-12 | שיעור העובדים בהיקף מלא (35 שעות ויותר) בחלוקה לפי קבוצות גיל

מקור: נתוני סכ"א לשנים 2019-2022, גברים יהודים ילידי ישראל בני 25-54. לנתונים בנוגע לקבוצות נוספות ראו לוח ג-4.

7. התנודתיות בקבוצה המבוגרת היא גם בשל טעויות דגימה, שבקרב היוצאים הן גבוהות יותר בשל מספר נמוך יחסית של תצפיות יחידניות (158-211 בתקופה זו). בהתייחס לתקופה עד 2018, ייתכן שיש זיהוי יתר של יוצאים מבוגרים, שיכול להשפיע על אומדני התעסוקה (לדיון נוסף ראו בנספח המקוון).

ג-לוחות תעסוקה

בלוחות הבאים מוצגים נתונים מורחבים בנוגע לארבע הקבוצות המרכזיות שנדונו בפרק: שתי קבוצות המשנה - **יוצאים** (חרדים בעבר ולא בהווה) ו**חרדים מבית** (חרדים בעבר ובהווה); וכן שתי הקבוצות הרחבות הנהוגות במדדי תעסוקה: **כלל החרדים כיום** (כל מי שחרדי בהווה: חרדים מבית + מצטרפים) ו**כלל הלא-חרדים כיום** (כל מי שאינו חרדי בהווה: לא-חרדים + יוצאים; מוכרים גם כ"יהודים שאינם חרדים"). כמו כן מובאים נתונים בנוגע לקבוצות שהנתונים בעניינן לא הוצגו באופן שיטתי:

- **כלל בעלי רקע חרדי** (כל מי שהיה חרדי בעבר: חרדים מבית + יוצאים)
- **מצטרפים** (לא היו חרדים בעבר אבל חרדים בהווה)

הנתונים לקבוצת הלא-חרדים (לא-חרדים בעבר ובהווה) אינם מובאים בלוחות, ואולם בערכיהם הם דומים לערכים של כלל הלא-חרדים כיום (יהודים), בעיקר בשל שיעורם הקטן של היוצאים בקבוצה זו.

לוח ג-1 | השתתפות בכוח העבודה ותעסוקה

שנה	יוצאים	חרדים מבית	מצטרפים	כלל בעלי רקע חרדי	כלל החרדים כיום	כלל הלא-חרדים כיום
שיעור ההשתתפות בכוח העבודה						
2016	85	51	66	58	55	93
2017	84	51	64	57	54	93
2018	88	51	63	58	54	93
2019	88	52	63	58	55	93
2020	88	52	64	58	55	92
2021	82	53	61	57	54	92
2022	86	52	62	57	54	93
שיעור התעסוקה						
2016	79	48	61	54	52	89
2017	78	48	60	53	51	90
2018	83	48	60	54	51	90
2019	84	50	60	55	53	89
2020	82	50	59	55	52	88
2021	77	49	56	53	51	88
2022	79	50	60	55	52	90
שיעור התעסוקה בפועל						
2016	75	44	56	51	48	85
2017	73	44	57	50	48	85
2018	80	43	56	50	47	85
2019	79	46	57	51	49	85
2020	73	41	49	46	43	78
2021	69	43	51	47	45	82
2022	72	47	56	51	49	85

מקור: נתוני סכ"א לשנים 2016-2022, גברים יהודים ילידי ישראל בני 25-54.

לוח ג-2 | שיעור התעסוקה לפי קבוצות גיל (ממוצע נע)

יוצאים	חרדים מבית	מצטרפים	כלל בעלי רקע חרדי	כלל החרדים כיום	כלל הלא-חרדים כיום	
בני 25-34						
79	41	54	47	43	86	2017-2016
76	42	53	47	44	86	2018-2017
81	43	52	49	45	86	2019-2018
81	43	50	49	44	85	2020-2019
78	42	46	48	43	83	2021-2020
80	40	45	46	41	84	2022-2021
בני 35-54						
78	57	64	62	60	91	2017-2016
84	56	64	62	59	92	2018-2017
86	57	64	62	59	92	2019-2018
86	58	66	62	60	91	2020-2019
81	57	66	61	59	90	2021-2020
76	59	68	62	61	91	2022-2021

מקור: נתוני סכ"א לשנים 2016-2022, גברים יהודים ילידי ישראל בני 25-54.

לוח ג-3 | שיעור האבטלה (מחפשי עבודה)

יוצאים	חרדים מבית	מצטרפים	כלל בעלי רקע חרדי	כלל החרדים כיום	כלל הלא-חרדים כיום	
מחפשי עבודה מכוח העבודה (אבטלה)						
7.1	6.2	6.7	6.5	6.4	3.9	2017-2016
6.5	6.1	5.3	6.2	5.8	3.8	2018-2017
5.6	5.0	4.4	5.2	4.8	3.8	2019-2018
5.8	4.1	5.8	4.5	4.5	4.1	2020-2019
5.7	5.5	7.3	5.6	6.0	4.7	2021-2020
6.9	5.0	5.1	5.4	5.0	4.0	2022-2021
מחפשי עבודה מהאוכלוסייה						
6.0	3.1	4.3	3.7	3.5	3.6	2017-2016
5.5	3.1	3.4	3.5	3.2	3.5	2018-2017
4.9	2.6	2.8	3.0	2.6	3.5	2019-2018
5.1	2.1	3.7	2.6	2.5	3.8	2020-2019
4.8	2.9	4.5	3.2	3.2	4.3	2021-2020
5.8	2.6	3.1	3.1	2.7	3.7	2022-2021
מחפשי עבודה ומתייאשים מהאוכלוסייה						
6.4	3.4	4.8	4.0	3.8	3.8	2017-2016
5.8	3.3	3.6	3.8	3.4	3.6	2018-2017
5.1	2.9	2.8	3.2	2.8	3.6	2019-2018
5.1	2.5	3.7	2.9	2.7	4.0	2020-2019
5.4	3.3	4.9	3.6	3.7	4.5	2021-2020
6.3	3.0	3.7	3.5	3.1	3.8	2022-2021

מקור: נתוני סכ"א לשנים 2016-2022, גברים יהודים ילידי ישראל בני 25-54.

לוח ג-4 | היקפי משרה לפי קבוצות גיל

קבוצת גיל	יוצאים	חרדים מבית	מצטרפים	כלל בעלי רקע חרדי	כלל החרדים כיום	כלל לא חרדים כיום
עבדו בהיקף מלא (%)						
35 שעות ויותר						
בני 25-54	83	63	72	68	65	91
בני 25-34	83	61	68	67	63	85
בני 35-54	84	65	73	69	67	94
30 שעות ויותר						
בני 25-54	88	70	78	74	72	93
בני 25-34	87	68	76	73	70	88
בני 35-54	90	71	78	75	73	95
ממוצע שעות עבודה						
שעות עבודה בדרך כלל						
בני 25-54	44	36	39	38	37	46
בני 25-34	42	35	38	37	36	43
בני 35-54	45	37	40	38	37	47
שעות עבודה בפועל						
בני 25-54	41	34	37	36	35	43
בני 25-34	40	33	37	35	34	41
בני 35-54	42	35	37	36	35	44

מקור: נתוני סכ"א לשנים 2019-2022, גברים יהודים ילידי ישראל בני 25-54.

לוח ג-5 | פירוט משלחי יד - 2022-2019

יוצאים	חרדים מבית	מצטרפים	כלל בעלי רקע חרדי	כלל החרדים כיום	כלל הלא-חרדים כיום	
9.4	7.8	7.3	8.2	7.7	14.4	מנהלים
						מתוכם
0.7	1.1	1.6	1.0	1.2	2.5	מחוקקים, פקידים ומנהלים בכירים
5.5	4.4	4.1	4.7	4.3	9.6	מנהלים כללי
3.2	2.3	1.6	2.5	2.1	2.3	מנהלים בתחומי האירוח, המסחר ושירות
16.9	37.1	26.0	32.7	34.3	34.5	בעלי משלח יד אקדמי
						מתוכם
5.3	2.9	7.4	3.4	4.0	19.6	ענפי טכנולוגיות המידע (ICT)
4.4	21.4	8.3	17.7	18.1	3.7	הוראה
1.1	1.5	2.7	1.4	1.8	5.5	עסקים, מינהל ואחר
6.1	11.4	7.6	10.2	10.4	5.7	משפט, חברה ותרבות
13.4	20.0	18.5	18.5	19.6	16.4	הנדסאים, טכנאים וכדומה
						מתוכם
2.8	1.6	4.0	1.9	2.2	5.5	ענפי טכנולוגיות המידע (ICT)
6.9	7.6	7.3	7.5	7.5	8.2	עסקים, מינהל ואחר
3.7	10.8	7.2	9.2	9.9	2.7	משפט, חברה ותרבות
7.5	6.5	8.0	6.9	4.6	6.7	פקידים ועובדי משרד
17.9	14.2	15.4	14.5	11.9	15.0	עובדי מכירות ושירותים
						מתוכם
8.0	8.3	8.9	8.3	8.5	4.4	עובדים בתחום השירותים האישיים
5.9	5.2	5.1	5.4	5.2	3.8	עובדי מכירות
4.0	0.6	1.4	1.4	0.8	3.7	עובדים בשירותי אבטחה
18.1	7.4	13.0	9.8	8.8	9.8	עובדים מקצועיים
						מתוכם
4.2	3.1	4.3	3.3	3.4	2.4	חקלאות ובעלי מלאכה אחר
5.9	3.2	3.9	3.8	3.4	2.7	בנייה ומקצועות דומים (פרט חשמלאים)
3.5	0.4	2.3	1.1	0.8	2.1	עובדי מתכות, מכונות וכדומה
4.5	0.8	2.5	1.6	1.2	2.5	חשמל ואלקטרוניקה
11.0	3.5	6.3	5.2	4.2	6.2	נהגים ומפעילי מתקנים ומכונות
5.8	3.5	5.5	4.0	4.0	2.3	עובדים בלתי מקצועיים

מקור: נתוני סכ"א לשנים 2022-2019, גברים יהודים ילידי ישראל בני 25-54.

ענפי טכנולוגיות המידע (ICT) כולל גם מדע, הנדסה ובריאות.

מנהלים כללי: מנהלים אדמיניסטרטיביים, מנהלי מכירות, שיווק ופיתוח, מנהלי ייצור ומנהלים בתחום השירותים המקצועיים.

לוח ג-6 | פירוט ענפי כלכלה של המועסקים - 2022-2019

יוצאים	חרדים מבית	מצטרפים	כלל בעלי רקע חרדי	כלל החרדים כיום	כלל הלא-חרדים כיום	
12.1	8.4	8.7	9.2	8.5	15.4	תעשייה
11.2	4.4	8.0	5.9	5.3	6.1	בינוי
19.3	11.6	11.7	13.3	11.6	11.9	קמעונאות ותיקון כלי רכב
6.2	3.8	6.8	4.3	4.6	5.7	שירותי תחבורה, אחסנה, ובלדרות
4.1	4.0	3.5	4.0	3.9	4.0	שירותי אירוח ואוכל
6.5	3.4	5.0	4.0	3.8	13.3	מידע ותקשורת
3.6	3.0	4.1	3.1	3.3	5.6	פיננסים ונדל"ן
2.9	3.5	7.4	3.4	4.5	10.9	שירותים מקצועיים, מדעיים וטכניים
7.4	2.1	6.0	3.3	3.1	4.0	שירותי ניהול ותמיכה
8.6	3.0	4.5	4.3	3.4	9.0	מינהל ציבורי ומקומי
8.3	34.1	16.1	28.4	29.6	5.7	חינוך
3.8	7.8	5.9	6.9	7.3	3.8	שירותי בריאות, רווחה וסעד
6.1	10.8	12.4	9.8	11.2	4.6	אחר

מקור: נתוני סכ"א לשנים 2022-2019, גברים יהודים ילידי ישראל בני 25-54. תעשייה: כולל ענפי חקלאות, כרייה וחציבה, תעשייה וחרושת, אספקת חשמל ומים.

לוח ג-7 | שיעור המועסקים בתחום הייטק לפי קבוצות גיל - 2022-2019

גיל	יוצאים	מצטרפים	חרדים מבית	כלל החרדים כיום	כלל בעלי רקע חרדי	כלל הלא-חרדים כיום
ענפי כלכלה הייטק						
54-25	7.5	5.1	2.2	2.9	3.4	18.9
34-25	8.6	4.5	2.7	3.1	4.2	19.7
44-30	7.6	6.7	2.4	3.4	3.3	21.0
משלח יד הייטק						
54-25	7.4	8.4	2.9	4.3	3.9	21.7
34-25	8.0	7.7	3.5	4.4	4.6	23.6
44-30	6.9	11.0	3.5	5.3	4.2	24.3

מקור: נתוני סכ"א לשנים 2022-2019, גברים יהודים ילידי ישראל בני 25-54.

ג-מקורות

הממשלה ה-36 (2021). החלטה 198: התוכנית הכלכלית לשנים 2021-2022, 1 באוגוסט. אתר משרד ראש הממשלה.

הרפז, ג"י (עורך) (2023). **שוק העבודה בישראל 2022: תמונת מצב ופעילות משרד העבודה**. משרד העבודה.
<https://www.gov.il/he/departments/news/employment-report-2022>

למ"ס (2015א). **הסיווג האחד של משלחי היד 2011** (פרסום טכני מס' 81). הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

למ"ס (2015ב). **הסיווג האחד של ענפי הכלכלה 2011 (מהדורה מעודכנת)** (פרסום טכני מס' 80). הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

למ"ס (2023א). מעקב אחר יעדי תעסוקה ממשלתיים. יעדי תעסוקה ממשלתיים - שיעורי תעסוקה, 25 באוקטובר. אתר הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

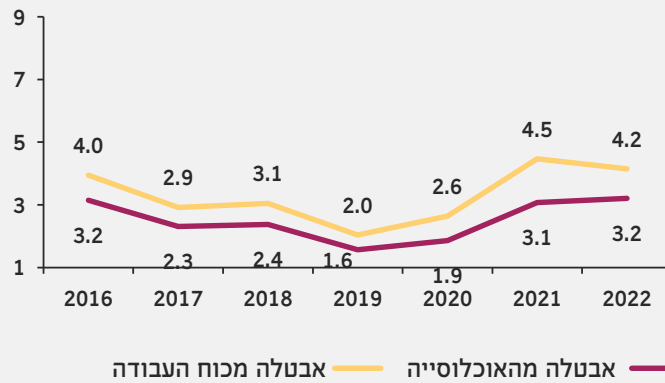
למ"ס (2023ב). לוח 6: הכנסה ברוטו לשכיר, לפי משלח יד, קבוצת גיל ומין. **הכנסות של בני 15 ומעלה - נתונים מסקר הוצאות משק הבית 2020**. הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

משרד העבודה (2023). זרקור: על עליית שיעור התעסוקה של גברים חרדים ב-2023. <http://tinyurl.com/4zuznu2y>

ג-נספחים

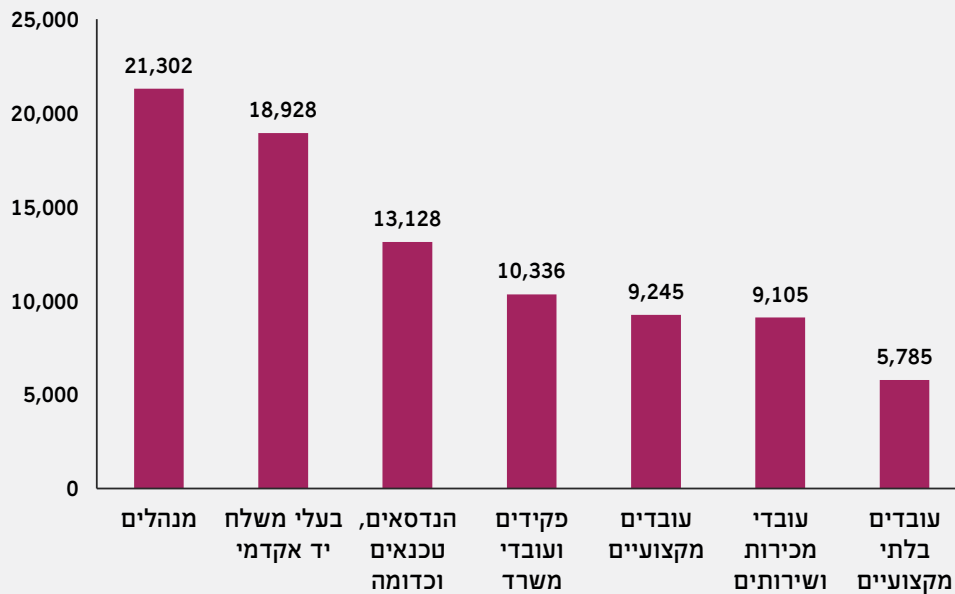
נספח ג-1 השלמת נתונים

תרשים ג-1 | שיעור האבטלה בקרב גברים ערבים בני 25-66

מקור: למ"ס, 2023א.

תרשים ג-2 | ממוצע שכר חודשי של שכירים בני 25-54, לפי משלחי יד (גברים)

מקור: נתוני סקר ההוצאות וההכנסות של הלמ"ס לשנת 2020 (למ"ס, 2023ב).

נספח ג-2 מילון מונחי תעסוקה

1. משתתף בכוח העבודה: מועסק או מחפש עבודה.

1.1 מועסק: מועסק בפועל או נעדר זמנית מהעבודה.

1.1.1 מועסק בפועל: עבד בשבוע שקדם לסקר שעה בשבוע לפחות.

2.1.1 נעדר זמנית מעבודתו: נעדר זמנית מעבודתו עקב מחלה, חופשה, שירות מילואים, צמצום בהיקף העבודה, סכסוך עבודה, הפסקה זמנית של העבודה (עד 30 יום). נעדר זמנית עד חודש או עד שנה נחשב מועסק אם בתום תקופת היעדרות החזרה לעבודה אצל אותו מעסיק מובטחת.

1.2 מחפש עבודה (מובטל, "בלתי-מועסק"): אדם שלא עבד אך חיפש עבודה באופן פעיל בארבעת השבועות שקדמו לסקר, ומעוניין וזמין להתחיל לעבוד אם תוצע לו עבודה מתאימה.

2. לא משתתף בכוח העבודה

2.1 מתיימש מחיפוש עבודה: אינו בכוח העבודה שחיפש עבודה בשנה האחרונה אך לא בארבעת השבועות האחרונים, משום שחשב שלא ימצא עבודה מתאימה במקצוע שהוא מעוניין לעבוד בו או באזור מגוריו, והוא זמין ומעוניין לעבוד אם תוצע לו משרה מתאימה.

3. היקף משרה

3.1 שעות העבודה השבועיות: מספר שעות העבודה בשבוע בכל מקומות העבודה כולל שעות הכנה (של מורים ואמנים).

3.1.1 שעות העבודה השבועיות בדרך כלל: "שעות העבודה השבועיות" בדרך כלל.

3.1.2 שעות העבודה השבועיות בפועל: "שעות העבודה השבועיות" בשבוע הקודם לסקר.

3.2 היקף העבודה (בדרך כלל או בפועל)

3.2.1 עובד בהיקף מלא: עובד 35 שעות ויותר (הגדרת הלמ"ס); עובד 30 שעות ויותר (הגדרת OECD).

3.2.2 עובד בהיקף חלקי: עובד 1-34 שעות (הגדרת הלמ"ס); עובד 1-30 שעות (הגדרת OECD).

4. תחומי עיסוק

4.1 משלח יד. אוסף הפעילויות והעיסוקים שהמועסק מבצע במקום עבודתו, בלי להתחשב במקצוע שלמד, אם אינו עוסק בו, על פי סיווג משלחי היד 2011 (למ"ס 2015א), המבוסס על הסיווג של ארגון העבודה הבין-לאומי ISCO-08 ענף כלכלי. הענף הכלכלי שאליו משתייך המפעל או המוסד ("יחידת הסיווג") שהמועסק עובד בו, על פי על פי סיווג ענפי הכלכלה 1102 (למ"ס 5102ב), בהתבסס על המלצות האו"ם לסיווג אחיד של ענפי הכלכלה - ISIC (Rev. 4)).

5. מועסק בתחומי ההייטק

5.1 מועסק בענף ההייטק מועסק באחד מענפי כלכלה לפי הרשימה בלוח ג-נ-1.

5.2 מועסק במשלח יד ההייטק מועסק באחד ממשלחי היד לפי הרשימה בלוח ג-נ-2.

לוח ג-נ-1 | רשימת ענפי כלכלה המסווגים כהייטק

קוד סיווג	תיאור סיווג
21	ייצור תרופות, כולל תרופות הומאופתיות
26	ייצור מחשבים, מכשור אלקטרוני ואופטי
303	ייצור כלי טיס, חלליות וציוד נלווה
62	תכנות מחשבים, ייעוץ בתחום המחשבים ושירותים נלווים אחרים
631	עיבוד נתונים, אחסון ושירותים נלווים
720	מרכזי מחקר ופיתוח
721	מרכזי מחקר ופיתוח בהנדסה ובמדעי הטבע

לוח ג-נ-2 | רשימת משלחי יד המסווגים כהייטק

קוד סיווג	תיאור סיווג
133	מנהלי שירותים בענפי טכנולוגיות המידע (ICT)
211	בעלי משלח יד בתחום מדעי הפיזיקה וכדור הארץ
212	מתמטיקאים, אקטוארים וסטטיסטיקאים
213	בעלי משלח יד בתחום מדעי החיים
214	בעלי משלח יד בתחום ההנדסה (פרט להנדסת חשמל ואלקטרוניקה)
215	מהנדסי חשמל ואלקטרוניקה
251	מפתחי תוכנה ומנתחי יישומים
252	בעלי משלח יד בתחום מסדי הנתונים ובתחום הרשתות
311	הנדסאים וטכנאים במדעי הפיזיקה וההנדסה
314	הנדסאים וטכנאים במדעי החיים ובעלי משלח יד נלווה בתחומים דומים
315	בקרים, הנדסאים וטכנאים של כלי שיט וכלי טיס
351	הנדסאי וטכנאי תפעול, והנדסאי וטכנאי תמיכה במשתמשים בענפי טכנולוגיות המידע (ICT)

נספח ג-3 משלחי יד לפי רמות מיומנויות

הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה (למ"ס, 2015א) מסווגת את משלחי היד לפי ארבע רמות מיומנות, המשקפות את הדרישות לביצוע מיטבי של המשימות בעיסוק הנתון.

- **רמה ראשונה:** משרות שכרוכות בביצוע משימות פיזיות או ידניות, פשוטות ושגרתיות. לדוגמה: ניקיון, חפירה, נשיאה או הובלה ידנית של חומרים, מיון, אחסון או הרכבה ידנית של מוצרים, קטיף ידני של פירות וירקות.
- **רמה שנייה:** משרות שכרוכות בביצוע משימות טכניות פשוטות. לדוגמה: הפעלת מכונות וציוד אלקטרוני, נהיגה בכלי תחבורה, תחזוקה או תיקון של ציוד חשמלי ומכני.
- **רמה שלישית:** משרות שכרוכות בביצוע משימות טכניות מורכבות שדורשות ידע ממשי, טכני ופרוצדורלי נרחב בתחום הנתון. לדוגמה: הכנת אומדנים מפורטים של כמויות ועלויות חומרים ועבודה עבור מיזמים ספציפיים, תיאום, פיקוח ושליטה על פעילויות של עובדים אחרים או ביצוע משימות טכניות בתמיכת אנשי מקצוע.
- **רמה רביעית:** משרות שכרוכות במציאת פתרונות לבעיות מורכבות תוך הפעלת שיקול דעת ויצירתיות. לדוגמה: ניתוח ומחקר, אבחון וטיפול במחלות, הקניית ידע לאחרים בתחום עיצוב של מבנים או מכונות או תהליכים לבנייה ולייצור. דוגמאות למשלחי יד שמסווגים לרמה זו: מנהלי מכירות ושיווק, מהנדסים אזרחיים, מורים בחינוך העל-יסודי, מוזיקאים, אחיות חדר ניתוח ומנתחי מערכות מידע.